

CONSIDERAȚII ASUPRA RAPORTURILOR DINTRE PERSONALUL CLERICAL ȘI AUTORITATEA BISERICESCĂ

De pr. dr. Cosmin PANȚURU

Abstract. The relationship between clergy and church authority is a specific report has its ground on church law, which derives from the catholic Orthodox Church canons. It departs - legally - from the provisions of general law, which, in terms of employment relationship is not applicable to the church staff. Court sentences applied by the Grand Chamber of the ECHR reinforce this principle, guaranteeing liberal principles of manifestation of faith and respect for the specific status of national Romanian Orthodox Church, organized independently from the State, on legal basis, into a member country of the European Union/

Keywords: clerical staff, authority and church law, state law, civil verdicts

Între personalul clerical și autoritatea bisericească se nasc anumite raporturi speciale, care derogă de la legislația dreptului comun și care își au izvorul în prevederile legiurilor interne ale Bisericii Ortodoxe Române, fiind în concordanță cu sfintele canoane ale Bisericii Ortodoxe universale.

Autoritatea bisericească este expresia legală a puterii bisericești. Ea este de natură divino-umană, fiind cunoscută sub numele de putere bisericească unitară. După modul de constituire se evidențiază prin diferite mijloace specifice Bisericii, unul dintre acestea fiind actul hirotoniei prin care se transmite *puterea sacramentală*, ca drept exclusiv al arhiereului. De asemenea, actul trimiterii canonice este o continuare a actelor prin care Mântuitorul a trimis pe Sfinții Apostoli la propovăduire, transmitându-le *puterea învățătoarească și jurisdicțională*¹. Pe plan local autoritatea bisericească este reprezentată la nivel eparhial de către episcop. Administrarea Tainei Hirotoniei și actul trimiterii canonice dau naștere unor raporturi specifice între săvârșitor (chiriarhul locului) și primitor (preotul slujitor).

Art. 49, al. (1)-(2) din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*² (denumit în continuare *Statut B.O.R.*) arată că

¹ Cf. Arhid.Prof.dr. Iona N. Floca, *Drept canonic ortodox. Legislație și administrație bisericească*, vol.I, București, 1990, p.226-228.

² Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române a fost aprobat de Sfântul Sinod prin hotărârea nr. 4768 din 28 noiembrie 2007 și, în temeiul Legii 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, a fost recunoscut de Guvernul

preotul paroh, este “delegat al chiriarhului” și păstorul sufletesc al credincioșilor dintr-o parohie, iar numirea sau revocarea sa din oficiul de paroh “se face de chiriarh într-o ședință a Permanenței Consiliului eparhial, având în vedere calitatea activității desfășurate”.

Art.52, al. (4) din același *Statut* precizează că preoții, diaconii și cântăreții bisericești au drepturile și îndatoririle prevăzute de Sfintele Canoane, *Statutul B.O.R.*, regulamentele bisericești și hotărârile Centrului eparhial.

Unele dintre atribuțiile chiriarhilor cuprinse în art. 88 lit. m) -o) și x) din *Statutul B.O.R.* sunt cele cu privire la hirotonia candidaților la preoție. Astfel, episcopul titular dintr-o eparhie “hirotonește clerici și se îngrijește de ocuparea la timp a parohiilor vacante, cu respectarea prevederilor canonice (can. 2 și 35 ap., can. 2 IV Ec., can. 13 Antiohia)³, statutare și regulamentare bisericești; numește, transferă, promovează, sancționează și revocă personalul clerical, monahal și neclerical (...), în ședințe ale Permanenței Consiliului eparhial (can. 4, 8 IV Ec., 41 Trulan); emite decizia de încetare a activității pentru personalul clerical și neclerical, la limita de vârstă, în vederea pensionării; acordă concediul de odihnă personalului clerical și neclerical din administrația eparhială, protopopilor, personalului clerical de la parohii, precum și personalului monahal, pentru îngrijirea sănătății”.

Despre unele dintre criteriile de selecție a candidaților la preoție vorbesc alineatele (1) - (4) ale art. 123 din *Statutul B.O.R.*, coroborate de către legiuitor cu sfintele canoane. Astfel, preoții și diaconii slujitori se recrutează dintre doctorii, absolvenții de masterat și licențiații facultăților de teologie, specializarea Teologie pastorală, care au susținut examenul de capacitate preotească (II Timotei 2, 2 și 24; Tit 1, 9); ei se numesc de chiriarh (can. 39 ap.; can. 15 și 16 I Ec.; can. 5, 8, 10 și 20 IV Ec., 10 și 14 VII Ec., 9 Antiohia, 16 Sardica), prin concurs (cu unele excepții pot fi numiți în mod direct) într-o ședință a Permanenței Consiliului eparhial, cu respectarea prevederilor statutare și regulamentare bisericești, îndeplinind condițiilor canonice (can. 17-19, 21, 22, 61, 77- 80 ap.; can. 2 I Ec.; can. 3, 33 Trulan; can. 36 Cartagina; can. 3 Laodiceea; can. 8, 9, 12 Neocezarea; can. 10 Sardica; can. 3 Sf. Atanasie cel Mare; can. 21, 30, 42 Sf. Ioan Postnicul; can. 7, 8, 36 Nichifor Mărturisitorul; can. 3, 5 Teofil al Alexandriei; can. 12 Sf. Vasile cel Mare), dar și cele statutare și regulamentare bisericești.

României prin H.G. nr. 53 din 16 ianuarie 2008, fiind publicat în “Monitorul Oficial” al României, Partea I, nr. 50 din 22 ianuarie 2008; în vigoare cu toate amendamentele aduse de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

³ A se vedea textele canoanelor din acest studiu la Arhid.Prof.Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe – note și comentarii*, Sibiu, 1991.

Concluzionând cele de mai sus, art.123, al. (6) din *Statutul B.O.R.* precizează foarte clar că raportul între personalul clerical și Centrul eparhial este unul de slujire și misiune liber asumată, conform mărturisirii (declarației) solemne publice rostite și semnate de către fiecare candidat înaintea hirotoniei într-un preot⁴.

Această *Mărturisire* se citește de cel care se pregătește să primească taina Hirotoniei în treapta preoției, înainte de momentul săvârșirii Sfintei Taine în cadrul Sfintei Liturghii, în public, în biserică, în fața arhierului locului și a credincioșilor participanți, precizându-se locul și data, fiind semnată atât de arhieru, cât și de candidatul la preoție.

Redemăm mai jos conținutul textului așa cum a fost aprobat în ședința Sf.Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din data de 7 iulie 2010, pentru a fi aplicat în mod unitar în toate eparhiile din cuprinsul Patriarhiei Române, inclusiv în diaspora:

„ În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin!

MĂRTURISIRE (DECLARAȚIE)

Subsemnatul, diacon (N), chemat la hirotonia într-un preot, pe seama parohiei (N), cu hramul (N) , din localitatea (N), Protopopiatu (N), județul (N), mărturisesc înaintea lui Dumnezeu și a Chiriarhului meu, (N), că voi împlini cu râvnă tot ceea ce este spre binele și mântuirea credincioșilor încredințați mie spre păstorie.

În toată viața mea mă voi călăuzi după învățăturile Sfintei Evanghelii, ale Sfinților Apostoli, după Sfintele Canoane și învățăturile Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe.

Mă voi strădui să împlinesc în viața și activitatea mea îndemnul Sfântului Apostol Pavel care cere ca preotul (...) - (I Timotei 3, 2-5).

(...) Nu mă voi ocupa cu activități contrare chemării preoțești și nu mă voi face părtaș la adunări și lucrări potrivnice Bisericii. Prin întreaga mea slujire învățătorească, sfințitoare și pastorală, precum și prin armonia vieții de familie, mă voi strădui să apăr Sfânta Biserică, păzind-o de defăimare și de dezbinare, stând permanent în ascultare față de Chiriarhul meu și în comuniune cu întreaga Biserică Ortodoxă.

Mărturisesc, de asemenea, că voi fi într-un toată supus și fidel Chiriarhului meu, (N) și succesorilor săi în scaunul chiriarhal, voi respecta Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, celelalte legiuri bisericești, hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe

4 Cf. Hotărârile Sf. Sinod nr. 4670/9 iulie 2009 și nr. 4218/16 iulie 2010.

Ministerul respectiv prin adresa nr.739/MB/22.08.2007, opinează că există unele neconcordanțe între prevederile *Codului Muncii* și statutul personalului clerical, și anume: „nerespectarea prevederilor legale privind stabilirea salariului minim negociat în contractul colectiv de muncă încheiat la nivel național; depășirea duratei maxime legale a timpului de muncă (48 de ore pe săptămână, inclusiv orele suplimentare); nerespectarea prevederilor *Codului Muncii* referitor la acordarea repausului săptămânal, în sensul că există situații în care preoții nu beneficiază de două zile consecutive de repaus săptămânal; nerespectarea prevederilor legale ale *Codului Muncii* ce reglementează acordarea indemnizației cuvenite pe durata concediului de odihnă cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de plecarea în concediu; neîncheierea în formă scrisă a contractelor individuale de muncă, între preoți și Biserica Ortodoxă Română”.

La toate aceste sesizări, „Inspekția Muncii a concluzionat că relațiile dintre preoți și cultele cărora ei aparțin (Biserica Ortodoxă Română) nu fac obiectul unor raporturi juridice de muncă. Inspekția Muncii consideră că prevederile *Legii nr.53/2003-Codul Muncii*, ale contractului colectiv de muncă încheiat la nivel național, precum și cele ale altor acte normative aplicabile raporturilor juridice de muncă dintre angajatori și salariați, nu sunt aplicabile relațiilor dintre clerici și cultele cărora le aparțin. Argumentarea acestei concluzii se găsește în art.23 (1) din *Legea nr.489/2006*, potrivit căruia „cultele își aleg, numesc, angajează sau revocă personalul potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări”. Aceste reglementări nu se pot completa cu prevederile *Codului Muncii*, respectiv ale contractelor colective de muncă, iar verificarea modului în care se desfășoară relațiile dintre clerici și cultele cărora aceștia le aparțin nu este de competența Inspekției Muncii.

Acest punct de vedere coincide cu cel al *Secretariatului de Stat pentru Culte*⁹, iar Patriarhia Română a făcut unele precizări¹⁰ în această chestiune: „între Biserica Ortodoxă Română și personalul ei clerical nu se poate vorbi de raporturi de muncă, ci de raporturi statutar-canonice specifice, ce decurg din misiunea canonică a preotului. Întreaga viață a slujitorilor cultelor are anumite particularități, ce țin de însăși doctrina și tradiția Bisericii, particularități care nu își găsesc corespondent în reglementările de Stat privind dreptul muncii. În România, *Constituția*¹¹ stabilește că: „cultele

9 Adresa nr.7002/30.08.2007 a Secretariatului de Stat pentru Culte, comunicată Protopopiatului Brad prin adresa Episcopiei Aradului nr.2925-B/ 29 Octombrie 2007.

10 Adresa nr.3766/04.09.2007 a Patriarhiei Române, comunicată prin *ibidem*.

¹¹ *Constituția României*, (1991) publicată în “Monitorul Oficial” nr.233 din 31 noiembrie 1991; republicată în “Monitorul Oficial” al României, nr.767 din 31.10.2003 și *Extras*, Editura All Beck, București, 2004.

religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii” (art.29,al.3) și cultele religioase sunt autonome față de Stat și se bucură de sprijinul acestuia” (art.29, al.5). Așa cum rezultă din art.1, al.2 din *Codul Muncii*, prevederile acestui act normativ nu se aplică în situațiile în care există legi speciale care au dispoziții derogatorii. Toate prevederile art.23-26 („Personalul Cultelor”) ale *Legii nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*¹² dau tărie legală modului propriu în care, în conformitate cu propria tradiție și doctrină, cultele își stabilesc raporturi cu personalul propriu. Mai mult, personalul clerical nu își desfășoară activitatea în baza unui contract individual de muncă, ci în baza împuternicirii date de Chiriarh. Acestor raporturi nu le sunt aplicabile prevederile *Codului Muncii* și ale contractelor colective de muncă.

Că prevederile *Codului Muncii* nu sunt aplicabile personalului clerical aducem în discuție și *decizia nr.3070/2000* a Curții Supreme de Justiție – Secția Civilă¹³ care a respins recursul declarat de preotul (N) împotriva Episcopiei Ortodoxe a (N) ca urmare a faptului că respectiva Episcopie i-a modificat prin *decizia nr.561/1998* în mod unilateral contractul de muncă, în sensul că a fost schimbat din funcția de protopop, în cea de paroh, cu diminuarea salariului. Prin sentința civilă nr.2720/1998 a Judecătoriei (N) a fost respinsă contestația, ca inadmisibilă, întrucât competent să soluționeze contestația era organismul administrativ ierarhic superior sau organismul de conducere colectivă. Apelul declarat de petent a fost admis însă prin sentința civilă nr.42 din 18 ianuarie 1999 a Tribunalului (N), dispunând desființarea deciziei nr.561/1998 și reintegrarea petentului în funcția de protopop, cu plata drepturilor bănești cuvenite, întrucât prin *decizia amintită* au fost încălcate prevederile art.19, lit.e din *Codul Muncii* și că, în conformitate cu art. 47 din *Constituția României*, instanțele judecătorești sunt competente să soluționeze acest litigiu de muncă. Episcopia (N), la rândul ei, a declarat recurs împotriva sus-menționatei decizii, iar Curtea de Apel (N) – Secția Civilă a pronunțat *decizia nr.3854/R* din 13 decembrie 1999 prin care a fost respins recursul ca nefondat. Împotriva deciziilor pronunțate de tribunal și de curtea de apel a declarat recurs procurorul general susținând că alegerea, numirea, confirmarea și reconfirmarea protopopilor este stabilită prin art.54 și 55 din R.A.F.D. Acest recurs declarat de Episcopia (N) împotriva deciziei civile nr.42/1999 a Tribunalului (N) a fost admis, *decizia respectivă* a fost casată de Curtea

¹² *Legea nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor* , publicată în “Monitorul Oficial” nr.11 din 8 ianuarie 2007.

¹³ *Decizia nr.3070* din Dosarul nr.40/2000 a Curții Supreme de Justiție- secția Civilă, pronunțată în ședința publică din 3 octombrie 2000.

Supremă de Justiție și a fost respins apelul declarat de contestatorul (N) împotriva sentinței civile nr.2720/1998 a Judecătoriei (N).

Motivele care au stat la baza acestei sentințe au fost următoarele: măsura prin care a fost revocat preotul (N) a fost contestată la instanțele judecătorești, iar tribunalul și curtea de apel, soluționând contestația și considerând că se află în prezența unui litigiu de muncă, au depășit atât atribuțiile puterii judecătorești întrucât competența în acest fel de interese aparține organelor bisericești, astfel cum este reglementată prin norme de drept canonic cuprinse în *Statutul B.O.R.* și în celelalte regulamente interne. Prin urmare, soluționarea problemelor ce țin de viața canonică nu este supusă controlului instanțelor judecătorești de drept comun. Există așadar, un sistem jurisdicțional canonic, prin care se derogă de la sistemul jurisdicțional de drept comun. Cu toate că art.21 din *Constituția României* consacră principiul liberului acces la justiție, aceeași *Constituție*, prin art.49 specifică faptul că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns prin lege. Or, prin normele canonice care au putere de lege în ceea ce privește viața bisericească, a fost creată o limitare parțială a liberului acces la justiție pentru membrii Bisericii. Această limitare parțială a dreptului la justiție a fost acceptată de petent în momentul în care a optat pentru statutul de preot, ceea ce nu aduce nici o atingere dreptului său de a investi instanțele judecătorești cu soluționarea unor litigii de drept comun.

Cel de-al doilea caz care ne reține atenția în aceeași materie este cel din dosarul nr.503/2004 a Tribunalului (N) prin care preotul (N) a solicitat instanței să intervină asupra respectării unor drepturi pretinse de acesta în conformitate cu prevederile *Codului Muncii* și normelor civile. Plecând de la decizia Curții Supreme de Justiție nr.3070/2000, Episcopia (N) prin adresa nr.2727-B/2004, arată că amestecul instanțelor civile de judecată în problemele cultelor în general, respectiv în problemele Bisericii Ortodoxe Române este un act anticonstituțional prin care se încalcă flagrant libertatea cultelor religioase recunoscute de stat și dreptul lor de a se conduce potrivit statutelor proprii (art.29, pct.3 din *Constituția României*), precum și dreptul la autonomie a Bisericii față de Stat, drept prevăzut de art.29, pct.5 din aceeași *Constituție*. În dosarul amintit, Tribunalul (N), prin sentința civilă nr.358/2006, a respins acțiunea în conflict de drepturi intentată de preotul (N) ca neîntemeiată, motivând că, în conformitate cu art.47 din *Statutul B.O.R.*, „acordarea calității de preot-paroh și a indemnizației aferente acestei calități se atribuie exclusiv de către Episcop și se poate acorda doar anumitor persoane, care îndeplinesc anumite condiții, apreciate exclusiv de către această autoritate bisericească și nu de instanța de judecată”. În urma recursului declarat de către preotul-reclamant (N) împotriva sentinței civile nr.358/2004, Curtea de Apel (N), prin Decizia civilă nr.92/R/2007 din

dosarul nr.110/57/2006, respinge acest recurs și motivează faptul că inclusiv „acordarea notelor (administrative n.n.) este un atribut exclusiv al organelor bisericești, instanța neputându-se substitui acestora”¹⁴.

Aceste două sentințe pronunțate de cele două instanțe diferite în același dosar, motivează încă odată autonomia Bisericii față de Stat, instanța civilă nefiind competentă a soluționa cauza unui dosar în care competența de soluționare revine prin excelență organelor administrative bisericești pentru soluționarea litigiilor dintre personalul clerical și Biserică.

Supunându-se acelorași prevederi interne, drepturile personalului clerical sunt limitate și în ceea ce privește organizarea lui în structuri colective înființate în conformitate cu prevederile dreptului comun. Cu toate acestea, conform dispozițiilor art. 123, (al.2) din *Statut B.O.R.*, cu binecuvântarea (aprobarea scrisă a) chiriarhului locului, este îngăduit preoților, diaconilor și călugărilor să înființeze, să fie membri sau să participe în asociații, fundații și organizații de orice tip (can. 39 ap.), cu precizarea cuprinsă în art.123, al.(3) că: “este interzis clericilor și călugărilor să înființeze sau să facă parte din organizații de tip sindical” (can. 31 ap., can.10 Cartagina, can.13 I-II Constantinopol) ¹⁵. Această din urmă prevedere statutară a fost aprobată în ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin hotărârea nr.4275/2008, ca o consecință a înființării – pe cale judecătorească – a sindicatului preoțesc “Păstorul cel Bun” din Craiova și probabil ca o continuare a acțiunii începute în anul 2007 despre care am amintit mai sus și rămasă fără vreun rezultat favorabil pentru inițiatorii săi.

Membrii Sinodului Mitropoiei Olteniei în ședința din 29 mai 2008 au constatat că sindicatul preoțesc înființat vine în contradicție cu Sfintele Canoane și cu prevederile *Statutului B.O.R.*, hotărând, în conformitate cu art.111, al.3 din *Statut* că “va înainta recurs la hotărârea judecătorească privind înființarea acestui așa-zis sindicat ... deoarece acțiunile de tip sindical depășesc de comuniunea Bisericii, tinzând să denatureze misiunea preoțească de la scopul ei”¹⁶.

Patriarhia Română, print-un comunicat de presă arată că: “înființarea sindicatelor preoțești este necanonică, nestaturară și nelegală... preotul nu

¹⁴ Dosar nr.110/57/2006, *Decizia civilă nr.92/R/2007 a Curții de Apel (N)*, p.6.

¹⁵ Nota legiuitorului la art.123, al. (3) din *Statut B.O.R.*: *Sintagma* „organizații de tip sindical” a fost introdusă în *Statut* prin hot. Sf. Sinod nr. 4275/2008, prin care s-a aprobat și că, „pentru a preîntâmpina apariția unor probleme și revendicări de tip sindical generate de lipsurile care se constată în parohiile sărace, centrele eparhiale să ia măsurile cuvenite pentru soluționarea problemelor specifice acestora, mai ales a celor din mediul rural, iar acolo unde va fi cazul pentru aplicarea prevederilor canonice și statutare referitoare la disciplina clerului”...

¹⁶ <http://theologia.wordpress.com/2008/05/29/comunicatul-sinodului-mitropolitan-al-olteniei-privitor-la-sindicatul-preotilor-pastorul-cel-bun-din-craiova/>

este angajatul laic al unei societăți comerciale, ci este investit de ierarhul său cu responsabilitatea unei misiuni sfinte care are ca scop mântuirea și slujirea comunității de credincioși pe care o păstorește. El nu poate face grevă, lăsând copiii nebotezați, mirii necununăți, bolnavii nespovediți, morții neîngropați și credincioșii neîmpărtașiți pentru că are salariu prea mic. De altfel salariul preoților nu este negociabil, deoarece acesta este stabilit prin *Legea 142/1999 privind sprijinul Statului pentru salarizarea clerului*¹⁷ (modificată și completată - n.n). Întrucât sprijinul oferit de Stat pentru salarizarea clerului este completat din contribuția credincioșilor, un sindicat al preoților este implicit îndreptat împotriva propriilor enoriași. Iar conform *Legii sindicatelor nr.54/2003*, personalul de conducere nu se poate organiza în sindicate. Ca atare, preoții fiind conducători ai parohiilor, nu se pot organiza în sindicate”¹⁸.

Urmare recursului declarat de Mitropolia Olteniei împotriva înființării sindicatului respectiv pe teritoriul său, Tribunalul Dolj a admis recursul iar hotărârea pronunțată a fost irevocabilă¹⁹.

Adresându-se la rândul lor Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), a fost admis însă recursul sindicaliştilor.

La această decizie, Biroul de presă al Patriarhiei Române a făcut la data de 2 februarie 2012 anumite precizări, arătând că sentința este rodul cunoașterii insuficiente de către CEDO a specificului relațiilor dintre stat și culte în România și ignorarea prevederilor *Constituției României* (art.8) și a *Statutului B.O.R.* care enunță cu claritate autonomia Bisericii față de Stat, făcându-se confuzie între specificul vocațional al preoției ... (art.123, al.7 din *Statut*) și raporturile de muncă specifice angajaților civili. Reținerea total eronată în hotărârea CEDO că statutul așanumitului sindicat nu ar contraveni prin nimic *Statutului B.O.R.*, *Legii cultelor* și canoanelor sunt contrazise de obiectivele sindicatului, fiind incompatibile cu slujirea preotească, și anume:

- „organizarea de mitinguri, demonstrații și greve” (pct. 3.2 lit. j din *Statutul sindicatului*), mențiune care contravine statutului recunoscut cultelor de către statul român de „factori ai păcii sociale” (art. 7 alin. 1 din *Legea Cultelor*);

¹⁷ *Legea 142/1999 privind sprijinul Statului pentru salarizarea clerului*, publicată în “Monitorul Oficial” al României, nr. 522 din 10 iulie 2008

¹⁸ Comunicatul Biroului de presă al Patriarhiei Române în *Problema înființării de sindicate preoțești în sânul Bisericii Ortodoxe Române*, în <http://theologia.wordpress.com/2008/05/23/problema-infiintarii-de-sindicate-preotesti-in-sanul-bisericii-ortodoxe-romane/>

¹⁹ <http://theologia.wordpress.com/2008/07/14/sindicatul-preotilor-din-craiova-primeste-din-partea-tribunalului-dolj-decizia-irevocabila-de-a-nu-functiona/>

- „respectarea prevederilor legale privind concediile de odihnă și sărbătorile legale” (pct. 3.2 lit. c din *Statutul sindicatului*) în cazul clericilor, ceea ce înseamnă că zilele de sâmbătă și duminică, prima și a doua zi de sărbătorile Sfințelor Paști, Nașterii Domnului și Rusaliilor, precum și în alte sărbători legale care coincid cu sărbătorile religioase ar fi zile libere pentru clericii membri ai sindicatului, când tocmai atunci credincioșii sunt în număr mai mare prezenți la biserică, (neputându-li-se asigura asistența religioasă-n.n.);

- „asigurarea prezenței și reprezentării sindicatului la toate nivelurile și în toate organismele de decizie bisericească” (art. 3, pct. 2, lit. i din *Statutul sindicatului*), inclusiv la lucrările Sfântului Sinod (art. 3, pct. 2, lit. ș), ceea ce ar reprezenta o încălcare flagrantă a autonomiei Bisericii și o încercare a Sindicatului de a deveni un grup de presiune și de a eluda căile statutare de consultare a clericilor ... (în toate organismele colegiale bisericești –n.n.).

Mai mult decât atât, potrivit Sfințelor Canoane universale și *Statutului B.O.R.*, preoții – asemenea magistraților și militarilor – nu au dreptul să se angajeze în politică partinică, să desfășoare activități economice, direct sau prin interpuși, și să participe la alte forme de asociere, inclusiv de tip sindical pentru a fi imparțiali și total angajați în slujirea binelui comun al populației (...)²⁰.

Pe aceeași temă, într-un alt comunicat din 8 martie 2012 se arată că: “Hotărârea în primă instanță a CEDO împotriva Statului român este injustă deoarece indirect acuză Statul român pentru că a respectat autonomia Cultelor, garantată de *Constituția României* (art. 29). Însă, dacă Statul român încuraja o mișcare sindicală în Biserică, el ar fi fost considerat un Stat de tip totalitar comunist care se amestecă în viața Bisericii, ca să diminueze rolul ei în societate. Recursul pe care Statul român are dreptul să-l facă privind hotărârea în primă instanță a CEDO vizează în primul rând apărarea calității lui de Stat de drept care respectă autonomia Cultelor religioase garantată de *Constituția României* și *Legea Cultelor* din România nr.489/2006, precum și de legislația internațională. Potrivit *Legii Cultelor* din România, Cultele sunt autonome în relația cu Statul și se organizează conform propriilor statute sau coduri canonice (art. 8, 1).

De aceea, la ședința de lucru din 16-17 februarie 2012, Sfântul Sinod a hotărât ca Patriarhia Română să continue demersurile pe lângă autoritățile române în favoarea recursului la CEDO pentru apărarea demnității Statului

20 *Hotărâre inadecvată la CEDO – Vocația sacerdotală a fost asimilată cu acțiunea sindicală*, în

http://www.basilica.ro/stiri/hotarare_inadecvat_la_cedo_vocatia_sacerdotala_a_fost_asimilata_cu_actiunea_sindicala__9697.html, semnalat de Biroul de Presă al Patriarhiei Române.

de drept și a autonomiei Bisericii Ortodoxe Române de a se organiza și funcționa liber potrivit specificului ei propriu privind vocația, misiunea și slujirea clerului său...având datoria de a păstra împreună cu celelalte Biserici Ortodoxe surori unitatea dogmatică, liturgică și de disciplină canonică a clerului²¹.

În final, în data de 9 iulie 2013, Marea Cameră a CEDO de la Strasbourg a comunicat hotărârea definitivă în cauza Sindicatului “Păstorul cel Bun” contra României și a decis că Statul român nu a încălcat dreptul la libertatea de asociere atunci când a respins înregistrarea unui sindicat al preoților în anul 2008.

În motivarea hotărârii, CEDO consideră că statul român a respectat principiul autonomiei comunităților religioase din România și obligația de neutralitate religioasă enunțată de articolul 9 din *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* când nu a admis înregistrarea unui sindicat al preoților, apreciind drept rezonabilă decizia Tribunalului Dolj care a considerat că înființarea unui sindicat al preoților reprezintă un risc real de încălcare a principiului autonomiei Bisericii, stipulat în *Constituția României* (art. 29) și *Legea Cultelor* (art. 8), ... iar decizia Statului român de neînregistrare a sindicatului preoților a fost întemeiată, vocația preoției nefiind compatibilă cu acțiunea sindicală²².

Această hotărâre este și în conformitate cu art.2 din *Tratatul Constituțional european* în care se precizează că Uniunea Europeană este fondată pe “respectarea drepturilor fundamentale” iar *Carta Drepturilor Fundamentale* face parte integrantă din acest tratat²³, aceasta referindu-se, printre altele și la “libertatea de credință, conștiință și religie”²⁴. Astfel, “Uniunea respectă și nu prejudiciază statutul de beneficiar, ca urmare a dreptului național, bisericilor și asociațiilor sau comunitățile religioase ale Statelor membre”²⁵. “Recunoscând identitatea și contribuția lor specifică, Uniunea menține un dialog deschis, transparent și regulat cu aceste biserici și organizații”²⁶, interzicând “orice discriminare fondată mai ales pe sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau

²¹

http://www.basilica.ro/stiri/brecurs_pentru_demnitatea_statului_de_drept_care_respecta_autonomia_bisericiib_4565.html <http://www.stiri.lacasuriortodoxe.ro/uncategorized/nicio-biserica-ortodoxa-din-lume-nu-accepta-un-sindicat-al-preotilor-ca-structura-canonica.html>,

²² Cf. http://www.basilica.ro/stiri/ibcurtea-european-ia-drepturilor-omului-cedo-consider-ntemeiat-decizia-autoritilor-romne-de-a-nu-nregistra-un-sindicat-al-preoilorb_8449.html

²³ <http://www.europeana.ro>; <http://www.mie.ro>.

²⁴ *Tratatul Constituțional*, Title II, art. II-9.

²⁵ *Tratatul Constituțional*, art.52 – “Statut des eglises et des organisations non confessionnelles” al.1.

²⁶ *Ibidem*, al.3.

convingeri...”²⁷, dar respectând în același timp “diversitatea culturală, religioasă și lingvistică”²⁸.

În concluzie, raportul dintre personalul clerical și autoritatea bisericească este un raport specific care își are temeiul în legislația internă bisericească substituită canoanelor Bisericii Ortodoxe universale. Fiind un raport special, el derogă – în mod legal - de la prevederile dreptului comun, care, așa cum am văzut, în materie de raporturi de muncă nu este aplicabil personalului bisericesc. Aceste aspecte sunt confirmate și de sentințele judecătorești date în dosarele soluționate – unele în ultimă instanță – de Marea Cameră a CEDO, ca o garantare a principiilor libere de manifestare a credinței și respectare a statutului specific național al Bisericii Ortodoxe Române organizată în mod autonom față de Stat, pe baze legale, într-o țară membră a Uniunii Europene.

²⁷ *Ibidem*, Titre II, art. II-14, al.3.

²⁸ *Ibidem*, Titre III, art.II-22.